

Total number of printed pages-4

14 (SKT-3) 3036 A

2023

SANSKRIT

(Group-A)

Paper : SKT-3036A

(Bhāgavatapurāṇa and Mahākāvya)

Full Marks : 80

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate
full marks for the questions.*

UNIT-I

(Naiṣadhacarita)

Marks : 30

1. Present a description of King Nala in your own words with opt quotations from the *Naiṣadhacarita*, Canto I. 13

Or

Assess *Naiṣadhacarita* as a Mahākāvya.

Contd.

2. Explain **any two** of the following :

6×2=12

- (a) फलानि पुष्पाणि च पल्लवे करे वयोऽतिपातोद्गतवातवेपिते ।
स्थितैः समाधाय महर्षिवाङ्मकाद्वने तहातिथ्यमशिक्षि शाखिभिः ॥
- (b) नवा लतागन्धवहेन चुम्बिता करम्बिताङ्गी मकरन्दशीकरैः ।
दशा नृपेण स्मितशोभिकुड्मला दराऽऽदराभ्यां दरकम्पिनी पपे ॥
- (c) विवेश गत्वा स विलासकाननं ततः क्षणात्क्षोणिपतिर्धृतीच्छया ।
प्रवालरागच्छुरितं सुषुप्सया हरिर्धनच्छायमिताऽम्भसां निधिम् ॥

3. Discuss in short the position of Śrīharṣa as a poet. 5

UNIT-II

(*Bhāgavatapurāṇa*)

Marks : 30

4. Discuss the significance of the रासलीला episode of the *Bhāgavatapurāṇa*. 13

Or

Discuss the importance of the *Bhāgavatapurāṇa* in the Indian society.

5. Explain **any two** of the following :

6×2=12

- (a) आसन्वर्णास्त्रयो ह्यस्य गृह्णतोऽनुयुगं तनूः ।
शुक्लो रक्तस्तथा पीत इदानीं कृष्णातां गतः ॥
- (b) किं स्वप्न एतदुत देवमाया किंवा मदीयो बत बुद्धिमोहः ।
अथो अमुष्यैव ममार्भकस्य यः कश्चनौत्पत्रिक आत्मयोगः ॥
- (c) त्वं हि ब्रह्मविदां श्रेष्ठः संस्कारान्कर्तुमर्हसि ।
बालयोरनयोर्ज्ञाणां जन्मना ब्राह्मणो गुरुः ॥

6. Answer the following :

2+3=5

- (a) Who was Garga ? Why did he visit
Nanda ? 1+1=2
- (b) Write Sanskrit equivalents : (**any three**)

3

वामदृशाम्, एणाङ्कः, तूष्णीम्, औत्पत्तिकः, अर्भकस्य,
अङ्गघ्नियुग्मम्, आपतुः

UNIT-III

(Śiśupālavadha)

Marks : 20

7. Write the speech of Yudhisthira as you find in the Śiśupālavadha. 13

Or

Discuss the statement :

‘माघे सन्ति त्रयो गुणाः ।’

8. Explain *any one* of the following : 7

- (a) संशयाय दधतोः सरूपतां दूरभिन्नफलयोः क्रियां प्रति ।
शब्दशासनविदः समासयोर्विग्रहं व्यवससुः स्वरेण ते ॥
- (b) तत्सुराक्षि भवति स्थितेपुनः कः क्रतुं यजतु राजलक्षणम् ।
अद्धृतौ भवति कस्य वा भुवः श्रीवराहमपहाय योग्यता ॥